

Drygt hundra kronor

Är det lite mer än, lite mindre än
eller ungefär hundra kronor?

Av YLVA BYRMAN & SUSANNA KARLSSON

Abstract

Byrman, Ylva, ylva.byrman@gu.se, Ph.D., Department of Swedish, Multilingualism, Language Technology, Gothenburg University; *Karlsson, Susanna*, susanna.karlsson@gu.se, Associate professor, Department of Swedish, Multilingualism, Language Technology, Gothenburg University; “Drygt 100 kronor. Is it a bit more than, a bit less than, or around 100 kronor?”. *Språk och stil* NF 33, 2023, pp. 5–38.

The Swedish adverb *drygt* is often used as an approximator in expressions like *drygt 1 meter*, where it means ‘a bit more than’ according to dictionaries and most speakers. Here, we show that *drygt* is undergoing semantic change and being reinterpreted as meaning ‘around’, ‘about’ or even ‘a bit less than’. To study this ongoing semantic reinterpretation, a questionnaire was circulated, reaching some 2 700 participants. The participants were asked about their linguistic intuitions about *drygt*: does *drygt 100 kronor* best correspond to 97 kronor, 97–102 kronor or 102 kronor? The results show that younger speakers are more likely than older to prefer the reinterpretations. The change has gone farthest in the south of Sweden, where half of the young speakers interpret *drygt* as ‘around’ or ‘a bit less than’. The comments to the questionnaire show that most participants are unaware that interpretations other than their own exist. The study also reveals that in translations of Swedish novels made available as parallel corpora, *drygt* is often translated into equivalents of ‘around’ or ‘a bit less than’. Furthermore, the Danish and Norwegian equivalents of *drygt* – *godt og vel* and *drøyt* – are undergoing a semantic change similar to that of *drygt*. We discuss how these findings relate to semantic change in general and argue that the change we observe is due to ambiguous contexts and possibly to speakers having different underlying cognitive representations.

Keywords: semantic change, numeric approximation, scalarity, approximator, quantity modification, ongoing semantic change, change in apparent time, adverbial, hedge, survey, Swedish, parallel corpora.

Den här artikeln handlar om hur *drygt* i uttryck som *drygt 100 kronor* genomgår en betydelseförskjutning, från att betyda ’lite mer än’ till att under 1900-talets gång utveckla ytterligare två betydelser, nämligen ’ungefär’ och ’lite mindre än’. Det är sedan tidigare känt att *dryg/drygt* har flera olika betydelser. Utöver

<https://doi.org/10.61965/sos.33.2023.18925>

Språk och stil: Tidskrift för svensk språkforskning, NF 33, 2023. ISSN: 1101-1165 E-ISSN: 2002-4010

betydelsen 'som räcker förhållandevis länge' kan ordet även användas om en person som är jobbig eller betar sig överlägset, eller om en segdragen arbetsuppgift (Svensk ordbok 2021, se även Berdicevskis 2019). Genom frågor från allmänheten som ställts till Språkrådets frågeservice har det framkommit att vissa språkbrukare tolkar och använder *drygt* i betydelsen 'ungefär' eller 'lite mindre än'. För att undersöka om och hur betydelsen av *drygt* har förändrats, har vi genomfört en enkätundersökning där deltagarna har fått svara på hur de uppfattar ett påstående som innehåller ordet, samt uppge kön, ålder, utbildningsnivå och bostadsort under uppväxten.

Artikeln är i första hand ett empiriskt och metodologiskt bidrag till studier av semantisk förändring, genom att vi blottlägger en polysemi hos *drygt* som många varit omedvetna om, med metoder som oftast inte används för att studera flertydighet eller betydelseförskjutning. Av den anledningen har vi valt att inleda artikeln med att presentera vår metod och de empiriska resultaten, och först mot slutet redogöra för teori och tidigare forskning som kan förklara eller åtminstone ge perspektiv på våra resultat. Vi inleder i avsnitt 1 med en kort presentation av hur *drygt* tidigare beskrivits och redogör för vår metod i avsnitt 2. I avsnitt 3 redovisas våra viktigaste empiriska resultat, nämligen de från enkätundersökningen, och informanternas svar relateras till de sociolingvistiska variablerna kön, ålder, uppväxtort och utbildning. Vi kompletterar i avsnitt 4 enkätundersökningen med en mindre undersökning av hur uttryck som *drygt 100 kronor* översatts till tyska och engelska i romantext, och denna undersökning bekräftar att *drygt* ges fler betydelser än 'lite mer än'. I avsnitt 5 tar vi upp hur också andra skandinaviska motsvarigheter till *drygt*, nämligen danska *godt og vel* och norska *drøyt*, är föremål för en liknande betydelseförskjutning. Slutligen diskuterar vi i avsnitt 6 våra empiriska iakttagelser i ljuset av några teorier och resultat från litteraturen om semantisk förändring.

1 Olika betydelser hos *dryg(t)*

Samtidsordböckerna Svenska Akademiens ordlista (2015) och Svensk ordbok utgiven av Svenska Akademien (2021) har inte med *drygt* som eget uppslagsord, utan enbart grundformen *dryg*. Betydelsen beskrivs på följande sätt (kursiv enligt originalen):

1 som räcker länge; *en dryg mil* ngt mer än en mil

2 mallig

(Svenska Akademiens ordlista 2015)

1 som räcker förhållandevis länge

EXEMPEL: köttet ser inte mycket ut, men det är drygt

• äv. påfrestande, ansträngande jämfört med vad som är normalt eller dylikt

EXEMPEL: en dryg backe; det blev dryga efterräkningar för de båda syndarna

• äv. om mått som utgör något mer än den mängd som framgår av sammanhanget

EXEMPEL: en dryg kilometer; dryga två timmar; drygt en liter (adverbial)

2 som i sitt uppträdande försöker hävda sin (förmenta) överlägsenhet

(Svensk ordbok utgiven av Svenska Akademien 2021)

Båda ordböckerna klassificerar *dryg* som adjektiv och identifierar två huvudbetydelser. Den första avser kvalitet vad gäller åtgång, en myckenhet – särskild vid upplevd ansträngning – eller ett rågat mått. Den andra är en karaktärsbeskrivning av personer som uppträder överlägset, en betydelse som denna studie härmed lämnar därefter. Under en av betydelsenyanserna återfinns emellertid en adverbial konstruktion: *drygt en liter*.

Inläraordboken Lexin har med *drygt* som ett eget uppslagsord och skiljer därmed på en adverbial användning och en adjektivisk:

drygt [dry:kt] adv.

gott och väl, något mer än

Exempel:

- förhöret tog drygt en halvtimme

dryg [dry:g] adj.

1. riklig, rundlig (om tid, mått och vikt)

Uttryck:

- **en dryg (timme, kilometer etc.)** lite mer än (en timme, kilometer etc.)

2. som räcker länge

Exempel:

- mjölet är drygt

[...]

(Lexin, webbplats u.å.)

För att avgöra vilka konstruktioner med *dryg* som är frekventast i bruket har vi gjort en mindre undersökning i Språkbankens Korp (Borin, Forsberg & Roxendal 2012). Vi har använt oss av de 125 korpusar som när sökningarna genomfördes under september 2021 var förvalda på startsidan. Detta förval

utgör ett brett urval ur Språkbankens samlade korpusar, vilket gör att vi i möjligaste mån undviker en kontextbias: materialet domineras varken av starkt normerade texter (nyhetsmedier, romaner) eller av lågnormerade texter (Twitter, bloggar), utan är en mix av olika material.

För att få syn på vilka användningar med *dryg* som är frekventast undersöker vi *dryg*:s närmaste kontext förutsättningslöst: om man söker på *dryg* med alla dess böjningsformer (lemgram), följt av ytterligare ett ord, vilket som helst, vad blir resultatet?

Tabell 1. Frekvenser i Korp för sökningen LEMGRAM: *dryg* + ORD <vilket som helst>.

Totalsumma	252 379
drygt en	15 909
drygt två	10 860
drygt ett	8 765
drygt 20	5 740
drygt tre	5 528
dryg vecka	5 302
drygt 10	4 685
drygt 1	4 386
drygt 30	4 132
drygt 100	4 004

Resultatet visar att den adverbiala användningen dominerar och att *drygt* oftast modifierar ett grundtal, alltså ett numeriskt referensvärde. Tabell 1 visar de tio ordkombinationer som var vanligast i sökningen, samt antal träffar i absoluta tal. På sjätte plats används *dryg* som adjektiv, och det substantiv som modifieras av *dryg* betecknar en tidsrymd ([*en*] *dryg vecka*). Följer man listan längre ner, efter de tio träffar vi listat i tabell 1, finner man på tolfte plats *dryg månad* ($n = 3\,506$) och på tjugoförsta plats *dryg timme* ($n = 2\,601$), men i övrigt domineras listan fortsättningsvis kraftigt av ordkombinationen *drygt* + NUMERISKT VÄRDE. Först på plats 45 finns en ordkombination som pekar mot en användning av *dryg* som beskrivning av en besvärlig uppgift, nämligen kombinationen *drygt att* ($n = 1\,107$).

- (1) En aning **drygt att** humöret ska pendla så jävligt. (Bloggmix 2006)
- (2) Det är fasen **drygt att** hålla på i värmen. (Bloggmix 2010)

Kombinationer som tyder på att ordet avser en misshaglig person, eller en vara som räcker längre än man kunde tro, kommer först på plats 55, och då är det kombinationen *dryg och* (n = 857).

- (3) Låter sig inte ryckas med i Hollywood-sjukan som gör folk diviga, **dryga och** missbrukare. (Bloggmix 2001)
- (4) Då de är **dryga och** välpigmenterade känns 59 kronor som ett riktigt kap! (Bloggmix 2007)

Med utgångspunkt i de mönster vi kan se i korpussökningen står det klart att *drygt* + NUMERISKT VÄRDE är den i särklass vanligaste typen av tvåordskombination för *dryg*. Med tanke på distributionen i empirin är det motiverat att studera den adverbiala användningen i egen rätt.

Svenska Akademiens grammatik (SAG = Teleman m.fl. 1999) beskriver *drygt* som ett gradadverbial (band 3 s. 47, 202; band 2 s. 484). De menar att räkneord kan ta »gradadverbiala bestämningar som anger att antalet understiger, överstiger eller är exakt det som grundtalet anger» och ger som exempel:

- (5) Han hade {gott och väl/drygt/dryga/styvt/(lite/mycket) över/(lite/mycket) mer än} 300 får. (SAG 1999, band 3 s. 202)

Vi vill dock hellre beskriva *drygt* med den mer specifika termen *approximativt adverbial* (jfr Matos Amaral 2007, Mihatsch 2010, Ferson m.fl. 2015 som använder denna eller liknande termer). Det är nämligen så att *drygt* till skillnad från typiska gradadverbial ogärna graderar ett adjektiv.¹ Som exempel på gradadverb listat SAG (band 2 s. 664) ord som *mycket*, *ganska* och *föga*, dvs. ord som tvärtemot *drygt* bestämmer adjektiv men inte räkneord. Jämför nedanstående exempel:

- (6) mycket/ganska/föga mogen, *drygt mogen
- (7) drygt hundra kronor, *mycket/ganska/föga hundra kronor

¹ Dessutom kan inte alla gradadverbial användas med alla adjektiv, vilket diskuteras i Paradis 1997. Hon diskuterar också olika slags graderbarhet och har räknat på hur vanliga olika gradadverbial är ihop med olika adjektiv i engelskan.

Vissa av de ord som SAG listar som gradadverb är dock sådana som kan bestämma såväl adjektiv som räkneord, till exempel:

- (8) nästan/precis mogen
- (9) nästan/precis hundra kronor

Man kan notera att det som ibland betraktas som ett motsatsord till *drygt*, nämligen *knapp*, är ett sådant som kan bestämma såväl adjektiv som räkneord. Dessutom kan både *knapp* och *nästan* också fungera som satsadverbial. Att dessa ord har ett betydligt större användningsområde än *drygt* betyder antagligen att de är mer vanligt förekommande. Det skulle i så fall också kunna förklara det intryck som ges av tidigare forskning, nämligen att approximativa adverbial med betydelsen 'lite mindre än' är fler eller vanligare i världens språk än approximativa adverb med betydelsen 'lite mer än'. Det är nämligen bara de förra och inte de senare som vi funnit i våra genomgångar av tidigare forskning om approximativa adverb i andra språk.² Traugott (2009) undersöker den historiska utvecklingen hos engelska *barely*, Horn (2017) diskuterar semantiska och pragmatiska aspekter hos *almost* och *barely*, och Matos Amaral (2007) studerar de möjliga portugisiska motsvarigheterna *quase*, *por pouco* och *mal*. Detta är alltså alla studier som diskuterar 'lite mindre än'-uttryck. Mihatsch (2010) tar upp och klassificerar ett ganska stort antal franska approximerare, med autentiska språkexempel som belyser användningen. Av dessa finns det flera med betydelsen 'lite mindre än' (som *presque*, *à peine*, *près de*, *vers*) och med betydelsen 'ungefär' (*environ*, *autour de*, *dans les*) – men inga exempel på uttryck som betyder 'lite mer än'. Mihatsch nämner *plus de*, 'mer än', i förbigående, och det finns också ytterligare studier som analyserar 'mer än'-uttryck (Adler & Asnes 2008), dvs. uttryck som på svenska skulle motsvaras av *minst*, *över* eller *från X och uppåt*. Men dessa uttryck sätter inte någon begränsning på hur mycket referensvärdet kan överskridas, något vi menar att *drygt* gör. De flesta språkbrukare skulle troligen hålla med om att *drygt 100 kronor* normalt inte kan avse ett så stort belopp som till exempel 180 kronor (jfr också SAOL:s definition 'något mer än'). Uttryck och framför allt simplexord med betydelsen 'lite mer än' förefaller med andra ord vara både ovanliga och understuderade.

² Inkluderar man adjektiv finns det dock en studie av *a good* i kvantitativa betydelser som *a good 100 kilometres* (Shibuya 2006), men författaren tillskriver här uttrycket antingen betydelsen 'at least' eller 'full', dvs. betydelser som inte är identiska med 'lite mer än'.

Mihatsch (2010) skiljer i sin analys på *icke-skalära* och *skalära* approximerare. Till de icke-skalära räknas ord som *ungefär* eller *omkring*, som anger att värdet kan ligga på vilken sida som helst om det angivna referensvärdet, medan *knappt* eller *minst* är skalära, eftersom de anger att värdet ligger på ena sidan av referensvärdet, dvs. över eller under. Samma åtskillnad men med annan terminologi görs i Ferson m.fl. (2015), som i stället använder termerna *symmetrisk* och *asymmetrisk*, och i Adler & Asnes (2008), som talar om *icke-monoton* och *monoton*. Både Ferson m.fl. och Mihatsch tar upp exempel på uttryck som kan eller har kunnat ha både en skalär och en icke-skalär tolkning. Ferson m.fl. tar upp *nearly*, som enligt vissa informanter i deras undersökning kan ange värden både lite över och lite under det angivna (alltså att *nearly a thousand* skulle kunna vara till exempel 1 012 stycken, men också 987 stycken). Mihatsch tar upp franska *près de* ('nära') och *vers*, där den senare är en preposition som ursprungligen betydde 'i riktning mot' men som nu kan användas icke-skalärt i uttryck som *vers Paris* ('omkring Paris') eller *vers deux heures* ('omkring klockan två').

2 Metod och material

För att undersöka variationen i tolkningen av *drygt* har vi i den här studien använt oss av en enkät där vi frågat människor vilken betydelse de lägger i uttrycket *drygt 100 kronor*. Enkätundersökningar förefaller vara en ovanlig metod för att studera semantisk förändring (jfr dock Magué 2006, Robinson 2012). Det normala är att man helt enkelt studerar den omgivande språkliga kontexten, för att där finna bevis för att ett ord har fått en ny betydelse (se till exempel Traugott 2012, 2017, se även Sjöström 2001), och detta metodval är oftast så självklart att det inte diskuteras eller motiveras. Traugott (2017 s. 2) skriver till exempel att »evidence for change is that the new use appears in several texts». En sådan formulering tar för givet att man enkelt kan se att det rör sig om en ny användning genom att det finns kontextuella ledtrådar till hur ordet ska tolkas – något som inte är fallet för uttryck som *drygt 100 kronor*. Sjöström (2001 s. 13) nämner ytterligare några metoder: att göra jämförelser med andra språk (t.ex. svenskans *kind* med engelskans *chin*) och att analysera ordets morfologi (t.ex. *under-stand*, som antagligen är en metafor för det rumsliga 'stå under').

Under de senaste decennierna har korpusverktygen blivit allt bättre, och korpusökningar har blivit en allt vanligare metod för att undersöka semantisk förändring (Traugott 2017, Tahmasebi m.fl. 2021). Just ordet *dryg* har faktiskt

studerats i en korpusundersökning (Berdicevskis 2019). Berdicevskis beskriver där hur han låtit sina studenter undersöka *dryg* och en rad andra adjektiv i två av Språkbankens korpusar. I studenternas sökningar identifierar han de olika betydelseerna 'omfångsrik', 'som räcker länge', 'lite mer än', 'mallig' och 'jobbig', dvs. betydelser som nära anknyter till dem som återfinns i ordböckerna. Vilken betydelsevariant som är aktuell har i undersökningen avgjorts med hjälp av den närmaste kontexten och av vilket ord *dryg* bestämmer. Berdicevskis' studenter identifierar emellertid inte de betydelsevarianter vi intresserar oss för i den här studien: 'lite mindre än' och 'ungefär', antagligen för att de är omedvetna om att det finns talare som använder ordet så. Dessutom äger betydelseförskjutningen mot 'lite mindre än' och 'ungefär' rum i samma syntaktiska kontext och med samma huvudord som 'lite mer än', så den närmaste kontexten kan bara undantagsvis ge någon ledtråd. Även om den som bedömer excerpter i en konkordans från Korp skulle vara medveten om att 'lite mindre än' och 'ungefär' är potentiella betydelser, är det svårt eller rentav omöjligt att avgöra vilken betydelse som är avsedd i en mening som denna:

- (10) Jag erkänner mig slagen, min rekordtistel blev bara **drygt 260 cm** lång.
(Språkbanken, Åbo underrättelser 2012)

Det går alltså inte att förlita sig på sin egen intuition, eftersom man inte kan veta vilken betydelse skribenten lägger i ordet *drygt*.

För att komma runt problemet med att enbart använda den egna intuitionen vid bedömning av autentiska texter, använder vi oss i stället av andra språkbrukares intuitioner. Vi genomförde redan 2012 en pilotenkät där vi testade observationen att *drygt* hade tidigare obeskrivna användningar. Då resultatet gav vid handen att endast 80 % av deltagarna föredrog den betydelse som finns beskriven i ordböcker, beslutade vi oss för att gå vidare med en enkät med större spridning, där vi också ville efterfråga vissa sociolingvistiska variabler. Tidigare sociolingvistiska studier av språklig variation och förändring visar att kön, ålder och utbildningsnivå tenderar att vara relevanta variabler (Trudgill 2002). Vidare efterfrågade vi information om uppväxtort, närmare bestämt var deltagarna bott under tonåren, för att se om regional variation kunde vara en relevant faktor. Innan deltagarna kom till själva enkätfrågorna ombads de intyga att de ville delta i undersökningen.

För att göra det så enkelt som möjligt för informanter att medverka i studien, valde vi att bara efterfråga bedömning av en enda mening där *drygt* uppträder som adverb. Vi bedömde att även om det hade varit av språkveten-

skapligt värde att undersöka andra konstruktioner än den adverbiala, exempelvis närliggande adjektiviska konstruktioner som *en dryg liter* och *en dryg bit kött*, så kunde flera snarlika givmeningar också påverka informanterna i deras bedömning av de enskilda språkproven. Frågan som informanterna hade att ta ställning till var följande:

- (11) Vilket av påståendena nedan passar enligt dig bäst till meningen »Jag betalade drygt hundra kronor för den»?
- Den kostade nånstans mellan 97 kr och 102 kr
 - Den kostade 102 kr
 - Den kostade 97 kr
 - Den kostade exakt 100 kr

De fyra alternativen är valda för att representera tolkningarna 'ungefär' (ny betydelse), 'lite mer än' (etablerad betydelse), 'lite mindre än' (ny betydelse) och 'exakt' (hittills icke observerad betydelse). Den potentiella betydelsen 'exakt' inkluderades för fullständighetens skull, och för att vi ville försäkra oss om att vi inte skulle missa en möjlig förändringsväg. En möjlig invändning mot alternativet »den kostade 102 kronor» är att det är lite för precist för att vara en perfekt motsvarighet till det mer approximativa »lite mer än 100 kronor». Deltagarna gavs möjligheten att lämna synpunkter på undersökningen i ett fritextfält, och där har några informanter just påpekat att det tar emot att välja ett så exakt alternativ som »den kostade 102 kronor», genom kommentarer som *Jag vill svara lite mer än 100 kr, men inte exakt 102 kr. Drygt är »lite mer men vet inte exakt»*. Vi bedömer ändå att alternativet har fungerat väl för vår undersökning, för dessa informanter har trots invändningen valt 102 kronor, eftersom övriga alternativ passar ännu sämre med deras intuition.

Enkäten konstruerades i enkätverktyget Forms, och en länk till webbformuläret spreds till allmänheten via de sociala medierna Facebook och Twitter. Utöver att våra egna nätverk spred enkäten vidare, hade vi förmånen att få hjälp av Språkrådet, som delade länken på Twitter och Facebook. Urvalet är alltså inte kontrollerat; med en sådan här spridningsmetod kommer det ofrånkomligen att främst vara språkintresserade personer som sprider och medverkar i enkäten, men i gengäld når den många. Enkäten var tillgänglig under perioden 15–20 maj 2020. Under den här perioden medverkade 2 768 personer. Av dessa har vi uteslutit 10 personer som börjat fylla i enkäten men angett att de inte vill medverka i undersökningen, samt 67 deltagare som var under 16 år vid undersökningstillfället. Därefter kvarstår 2 691 deltagare. Resultaten från enkätstudien presenteras i avsnitt 3.

Vi har också kompletterat enkätstudien med en mindre undersökning av hur uttryck som *drygt 100 kronor* översätts till tyska och engelska i Stieg Larssons roman *Män som hatar kvinnor*. Detta har gjorts med hjälp av de parallellkorpusar som finns i Språkbankens Korp, där det är möjligt att söka ut alla meningar som innehåller ordet *drygt* i den svenska originalromanen och se hur motsvarande mening ser ut i den översatta utgåvan. Resultaten från parallellkorpusstudien presenteras i avsnitt 4.

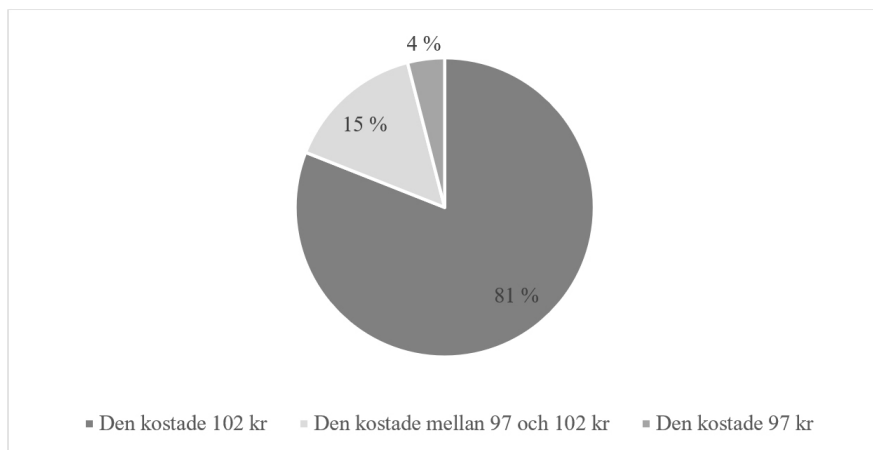
3 Resultat från enkätstudien

I det här avsnittet presenterar vi hur deltagarna besvarat enkäten. Först går vi igenom det samlade resultatet, därefter resultatet nedbrutet på de respektive variablerna ålder, kön, utbildningsnivå och uppväxtort. Detta följs av en genomgång av de kommentarer som informanterna lämnade i det öppna kommentarsfältet.

När enskilda variabler undersöks (3.2–3.5), är varje diagram försett med ett p-värde som anger sannolikheten för att de värden som presenteras i diagrammen beror på slumpen eller om det är troligt att det finns ett förklaringsvärde i en viss variabel, som *kön* eller *ålder*. Vi utgår från en signifikansnivå på 1 %, vilket betyder att värden på $p < 0,01$ tolkas som att det faktiska utfallet skiljer sig så pass mycket från om man bara slumpat värdena, att den testade variabeln kan antas spela roll för hur utfallet blev. Värden där $p > 0,01$ innebär alltså en större risk att slumpen hade kunnat ge samma resultat, och den testade variabeln kan inte tillskrivas förklaringskraft. P-värdet har beräknats genom chi2-test, och anges i figurtexten under varje diagram.

3.1 Alla informanter

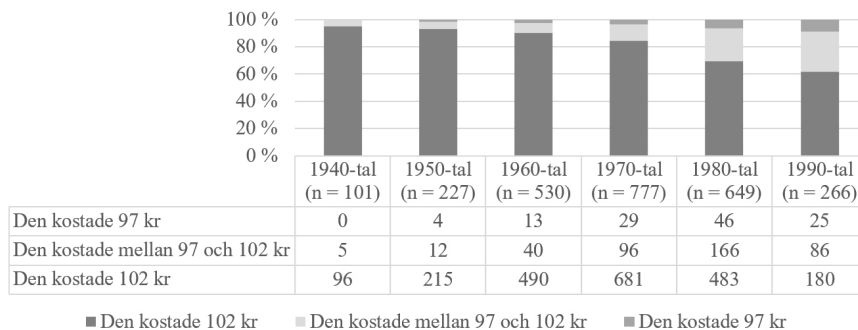
När samtliga informanters svar räknas är det 81 % som anser att *drygt 100 kr* betyder 'lite mer än 100 kr', dvs. den betydelse som anges i ordböckerna. Men nästan en femtedel lägger i stället en annan betydelse i uttrycket: 15 % svarar att *drygt* betyder 'ungefär' och 4 % att det betyder 'lite mindre än' (se figur 1). Det var ingen av de 2 691 informanterna som valde alternativet »det kostade exakt 100 kr», varför vi hädanefter utesluter det svaret ur diskussionerna av de kvantitativa resultaten.

Figur 1. Svar från samtliga informanter.

3.2 Ålder

I figur 2 är svaren uppdelade efter det decennium då informanterna är födda: från 1940-talister upp till 1990-talister. Vi har exkluderat informanter födda före 1940 och efter 2000, eftersom dessa bara var 13 respektive 16 till antalet. Med så liten kohortstorlek finns risk att enstaka deltagare slår igenom opropor­tionerligt mycket i analysen.

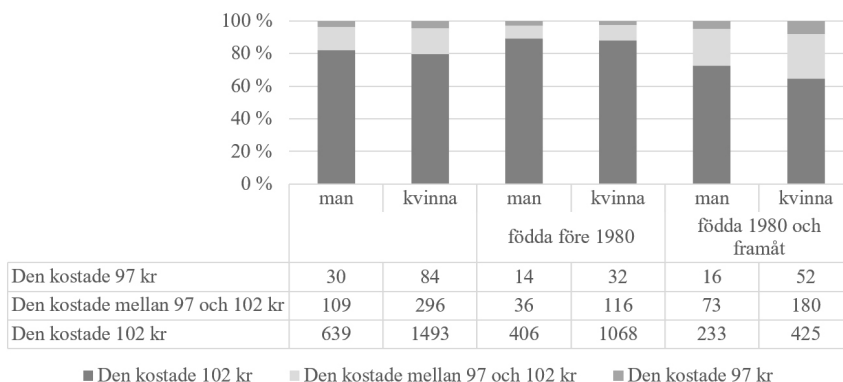

Figur 2. Svar uppdelat på olika ålderskategorier. $p < 0,000$.

Resultaten i figur 2 åskådliggör i skenbar tid en pågående språkförändring: för varje födelsedecennium minskar andelen som tolkar *drygt* som 'lite mer än', och allt fler börjar tolka det som 'ungefär' eller 'lite mindre än'. Bland 40-talisterna är det 95 % som anser att *drygt* betyder 'lite mer än', bland 70-talisterna 84 % och bland 90-talisterna bara 62 %. Värt att notera är att det inte finns någon åldersgrupp där det råder total enighet om betydelsen av *drygt*, utan redan bland de som är födda på 40-talet finns det en handfull informanter som anser att *drygt* betyder 'ungefär'. Bland 90-talisterna är det så mycket som en tredjedel, 30 %, som menar att *drygt* betyder 'ungefär'. Att förstå *drygt* som den tredje betydelsen 'lite mindre än' är inte lika vanligt som att tolka det som 'ungefär', men andelen växer från 0 % bland 40-talisterna till 9 % bland 90-talisterna.

3.3 Kön

Det finns inte någon signifikant skillnad mellan hur män och kvinnor tolkar *drygt 100 kronor*. Vi redovisar ändå svaren för män och kvinnor i figur 3, och där visas också hur män respektive kvinnor födda före och efter 1980 har svarat. Man kan ana en tendens att yngre kvinnor i högre utsträckning än yngre män väljer någon av de nyare betydelserna (35 % gentemot 28 %), vilket i så fall skulle vara i linje med tidigare sociolingvistisk forskning som visar att unga kvinnor är den grupp som starkast driver språkförändring (Labov 2002), men skillnaden är inte signifikant på enprocentsnivå ($p < 0,040$).

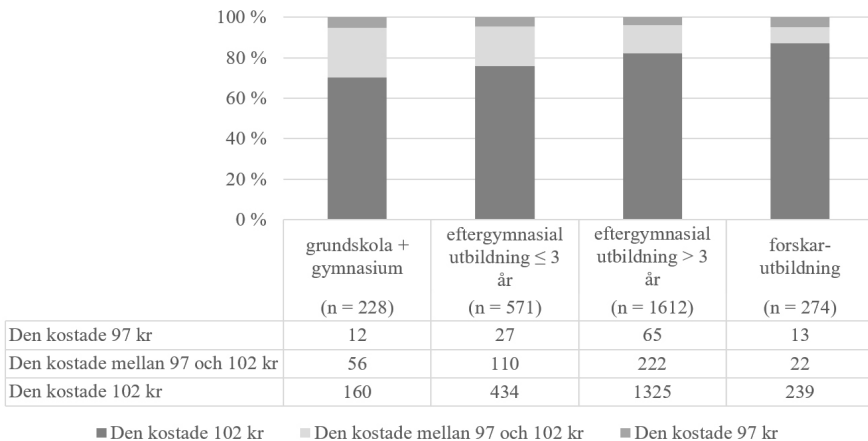
Figur 3. Svar uppdelat på kön. Män–kvinnor: $p > 0,356$; män–kvinnor födda före 1980: $p > 0,529$; män–kvinnor födda 1980 och framåt: $p < 0,040$.

3.4 Utbildningsnivå

Variabeln *utbildningsnivå* är intressant att inkludera i en studie som undersöker variation och förändring av en standard, eftersom det är rimligt att anta att längre utbildning hör samman med högre grad av kännedom om, träning i och exponering för standardspråket. Lång utbildning och de yrken sådana utbildningar leder till förknippas med omfattande skrivvana i normerade genrer och exponering för normerad skrift.

I den här delen av undersökningen utesluts sex deltagare, på grund av att deras svar på frågan om deras högsta avslutade utbildning är svårtolkade eller skämtsamma och därför inte kan inordnas i gängse utbildningsnivåer (t.ex. »ninja»).

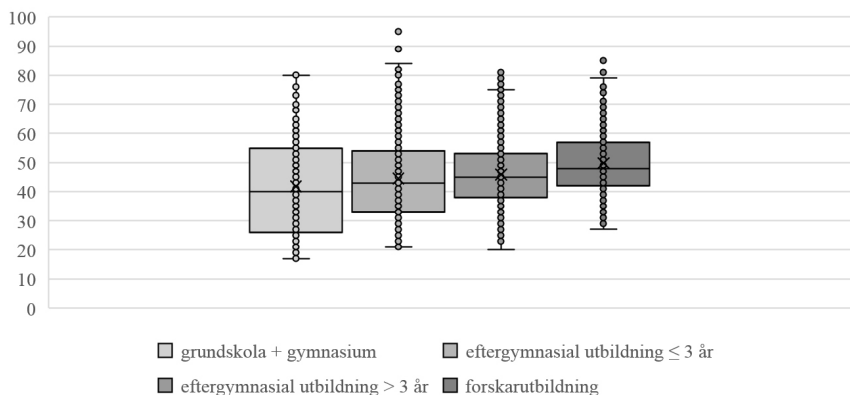
Som förväntat samvarierar tolkningen av *drygt* med utbildningsnivå. De medverkande med längre utbildning uppger i högre utsträckning att *drygt* betyder 'lite mer än', medan de med kortare utbildning i högre grad uppger att de föredrar andra betydelser än ordböckernas (se figur 4). Men även bland de forskarutbildade är det 13 % som inte väljer ordboks betydelsen utan tolkar *drygt* som 'ungefär' eller 'lite mindre än'.

Figur 4. Svar uppdelat på utbildningsnivå (*grundskola* och *gymnasium* slås ihop till en kategori eftersom de som svarat *grundskola* endast är 21 stycken). $p < 0,000$.

Det går inte att utesluta att det som ser ut som en utbildningseffekt i själva verket delvis är en ålderseffekt. Det skulle kunna vara så att de som har kortare utbildning helt enkelt inte hunnit skaffa sig särskilt lång erfarenhet, eftersom de är för unga. Därför har vi undersökt åldersspridningen inom de olika utbildningsnivåerna i figur 5.

Figur 5 visar att medelåldern i samtliga grupper ligger mellan 40 och 50 år. De forskarutbildade drar åt den högre ändan av spannet, vilket troligen beror på att det är få personer som har hunnit dithän att de försvarar sin avhandling före 30 års ålder och därmed har möjlighet att sänka medelåldern på ett märkbart sätt. Även medianvärderna är likartade grupperna emellan; däremot ser åldersspridningen lite olika ut mellan grupperna. Ju högre utbildningsnivå, desto mer koncentrerad är tillhörigheten till en period mitt i livet.

Figur 5. Åldersspridning inom utbildningsnivåerna. X markerar medelvärde, och strecket mitt i den färgade boxen är medianvärdet. Y-axeln anger deltagarnas ålder.

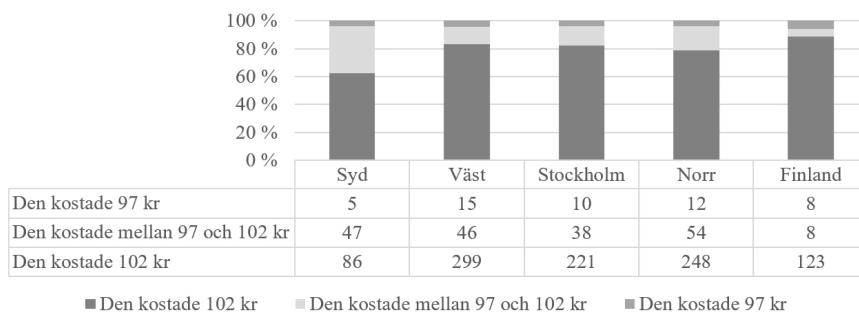
3.5 Uppväxtort

För att organisera materialet efter variabeln *uppväxtort* har vi bearbetat informanternas svar manuellt. Vi valde att inte använda hela materialet i den här delen av analysen, utan har identifierat fyra regioner i Sverige som vi tittar närmare på, samt Finland. Många informanter har följt uppmaningen i enkäten att skriva det postnummer de hade under tonåren, men många har angett ett eller

flera ortnamn. Om en informant angett flera ortnamn har vi utgått från det som står först. De utvalda områdena grupperas som följer:

- Syd – orter i postnummerområden som börjar med 2
- Väst – orter i postnummerområden som börjar med 4
- Stockholm – orter i postnummerområden som börjar med 1
- Norr – orter i postnummerområden som börjar med 8 och 9
- Finland – orter som ligger i Finland

I den här delen av redovisningen använder vi 45 % av deltagarnas svar. Region Syd representeras av 138 deltagare, region Väst av 360, Stockholm av 296, Norr av 314 och region Finland av 137 personer. När regionerna ställs bredvid varandra i figur 6 kan vi se att i Väst, Stockholm och Norr väljer deltagarna på nära nog precis samma sätt. Däremot står Syd ut: de deltagarna föredrar betydelsen 'ungefär' i betydligt högre utsträckning än de övriga regionerna. Även deltagarna från Finland utmärker sig, men på motsatt vis. Där är också andelen som väljer 'ungefär'-betydelsen lika stor som andelen om väljer 'lite mindre än', men det rör sig om så pass få informanter att vi inte kan dra några slutsatser om huruvida detta är ett generellt mönster. Bland talare som placerar sin språkliga bakgrund i Syd verkar den observerade förskjutningen alltså ha gått något längre, medan deltagare som växt upp i Finland uppvisar mer konservativa mönster. Fakum är att om vi enbart tittar på svaren från de 56 deltagare i region Syd som är under 40 år, så är det färre än hälften av dem som väljer ordboksbetydelsen.

Figur 6. Svar uppdelat på regioner. $p < 0,000$.

3.6 Fritextkommentarerna

I slutet av enkäten gavs deltagarna möjlighet att kommentera enkäten i ett fritextfält, en möjlighet som utnyttjades av 763 (28 %) av deltagarna. En majoritet av kommentarerna är en egenformulerad variation på det svar som deltagaren givit i flervalmomentet, som ofta betonar det approximativa. Inom parentes anges deltagarens löpnummer, samt vilket svar deltagaren själv valt på enkätens huvudfråga. Alla kommentarer återges så som de är skrivna.

- (12) Drygt = lite mer än hundra (2614, mer än)
- (13) Tycker att drygt är motsats till knappt. (2626, mer än)
- (14) Det är nästan hundra spänn, men man är inte säker på öret. Man har drygat ut hundralappen, så man kanske har nån krona kvar till. ja, tuggummi eller nåt fånigt. (2696, mindre än)
- (15) Aldrig över hundra, då skulle jag säga TYP hundra kronor. Drygt 100 är näst intill för mig (2264, lite mindre än)
- (16) anger att man betalat ungefär, kanske lite mindre kanske lite mer (2140, ungefär)

En stor mängd deltagare som föredrar ordboks betydelsen, runt 100 stycken, uttrycker förvåning över att det alls är meningsfullt att genomföra undersökningen. Svaren tyder på dels att betydelsevariationen i fråga är helt okänd för många, dels att det finns en stark normuppfattning vad gäller *drygt*:s betydelse.

- (17) Det finns bara ett rätt svar och jag mår dåligt av tanken på att någon skulle använda drygt på något av de övriga sätten :) (2517, lite mer än)
- (18) Hmm, hur är det möjligt att ha olika åsikter om vad detta ord betyder? (2499, lite mer än)
- (19) Det är helt magiskt att ni ens behöver fråga :) (2464, lite mer än)
- (20) Jag visste inte ens att detta var up for debate! (2159, lite mer än)
- (21) Lycka till, antar jag. Och är det någon dumstrut som anser att drygt betyder något annat än »lite mer än», ge hen på tafs. (1475, lite mer än)

En del deltagare, ungefär 20 stycken, uttrycker i kommentarsfältet att de har fått lära sig vad *drygt* »egentligen» betyder och alltså under livet medvetet korrigerat sin förståelse av ordet. Alla som vittnar om att de ändrat sin användning av ordet förefaller ha ändrat sig på så vis att de har lärt sig ordboks betydelsen, men inte nödvändigtvis gått över till att acceptera den som sin egen.

- (22) Jag vet ju att »drygt» är mer än hundra i detta exempel (jfr med »knappt») men i praktiken använder jag det synonymt med »runt omkring», eller »cirka». (2454, ungefär)
- (23) Lärde mig för några år sedan att drygt är motsats till knappt och betyder »lite mer än». Dock uppfattar jag fortfarande ordet »drygt» som »ungefär» då det var så jag hade uppfattat och använt det innan jag fick reda på ordets egentliga betydelse. (2568, lite mer än)
- (24) Jag var 16 när jag lärde mig vad drygt betydde. Hela livet innan dess var jag helt säker på att det var tvärtom, alltså att drygt var att det nästan nådde fram, dvs kostat exempelvis 97 kr. (2300, lite mer än)
- (25) Jag vet att det betyder att den kostade mer än 100 kr, dvs 102 kr är det korrekta svaret men min känsla är att drygt betyder ungefär samma som »ca». (2069, ungefär)
- (26) Använde det lite mer approximativt i tonåren (97–102...). (2062, (lite mer än)
- (27) Ytterst få i min ålder skulle under tonåren själva används ordet »drygt» i detta sammanhang. Men våra föräldrar gjorde det. Vi hade snarare sagt »typ 100 kr» eller »strax över 100». Kan även tillägga att jag som tonåring troligen trodde att ordet drygt betydde »ungefär» och då hade svarat 97–102 om jag fått frågan. (1750, lite mer än)
- (28) Jag har alltid trott att drygt är synonymt med »knappt 100 kr» men har i vuxen ålder fått lära mig att det betyder »lite mer än 100 kr». (1561, lite mindre än)
- (29) När jag var yngre hade jag svarat 97–102 (1503, lite mer än)
- (30) Förstod först i vuxen ålder att drygt betyder mer än. Hade ni frågat mig för typ tio r sedan hade jag trott det betydde »ungefär». (1455, lite mer än)
- (31) Synonym till cirka. Har dock på senare år lärt mig att många anser att drygt betyder »lite mer än» (1391, ungefär)
- (32) Jag vet att det är 102, men jag hade inte automatiskt tolkat det så om någon annan använde ordet. Självt hade jag nog sagt »typ» eller »runt» i stället för drygt om den kostade nära 100 kronor. (372, ungefär)

Ett fåtal uttrycker att de har stött på olika betydelser av *drygt* i sin vardag och att det lett till oenighet eller konflikt.

- (33) Spännande. Jag och min man är inte överens, han anser att drygt=ungefär. (2548, lite mer än)
- (34) Denna fråga är ett stort debattämne i mitt hushåll. Jag lever med en person från Södertälje, vi bor nu o Stockholm (1900, ungefär)
- (35) Det här är en fråga jag brinner för! Har stött på personer som har motsatt åsikt och det ställer till det enormt i vardagen! (428, lite mer än)
- (36) Kul! Min son som är 15 år var helt säker på att drygt betydde ungefär. Jag skrattade rått ut honom. Men då kanske han inte är ensam alltså!? (558, lite mer än)

Lärare på såväl grundskola som högskola vittnar också om variation:

- (37) Jag arbetar som svensklärare och just uttrycket »drygt» är det i princip inga elever som vet den korrekta betydelsen av. Därför är jag väldigt glad att det bedrivs studier på detta! (2574, lite mer än)
- (38) Funderade faktiskt på meningen av ordet för några veckor sedan. Min student (rikssvensk) använde ordet i en översättningsuppgift på ett sätt som jag inre riktigt kände igen. Blev osäker på vad drygt betyder... (1834, ungefär)

Sammanfattningsvis vittnar fritextkommentarerna om att det här är en semantisk omtolkning som har flugit under radarn för många som deltar i enkäten. Språkbrukare som föredrar ordboksbetydelsen och som, att döma av hur de uttrycker sig, alltid har gjort det, visar upp en okunskap om att det alls skulle kunna förekomma variation. Detta stöder det vi skrev inledningsvis: att det är svårt att få syn på den här förändringen om man inte explicit frågar människor vad *drygt* betyder för dem. Samtidigt visar också fritextsvaren att en del, särskilt de som föredrar eller tidigare föredragit någon av de nyare betydelserna, i någon situation faktiskt har blivit varse att det finns en tolkningskonflikt. En del av dessa antyder också att detta ibland lett till en större eller mindre social konflikt.

4 Resultat från parallellkorpusstudien

I Språkbankens Korp-verktyg finns det parallellkorpusar, som gör att det går att studera hur en mening i en svensk källtext översatts till olika språk. Vi har med hjälp av dessa undersökt hur *drygt* översätts till engelska och tyska i Stieg Larssons roman *Män som hatar kvinnor*, den första delen i Millennium-trilogin. Den tyska översättningen gjordes av Wibke Kuhn (född 1972) och utkom 2006, medan den engelska är gjord av Reg Keeland (född 1943) och utkom 2008.

Resultaten presenteras i tabell 2 och figur 7. Två resultat är särskilt slående. Det första är att *drygt* oväntat sällan översätts till ett uttryck som enligt ordböcker betyder 'lite mer än'. I den tyska översättningen sker det bara i 4 % av fallen och i den engelska i 10 % av fallen. Det andra är att båda översättarna alternerar mellan alla de tre betydelserna som vi hade i vår enkät: 'lite mer än',

'lite mindre än' och 'ungefär'.³ Även om den tyska översättaren oftast väljer att översätta *drygt* till *knapp* ('knappt'), förekommer det också att hon väljer *ungefähr* ('ungefär') eller *gut* ('med råge').

- (39) Sammanlagt har vi *drygt* 63 000 får → Insgesamt besitzen wir *knapp* 63 000 Schafe
- (40) KURIRENS vindsförråd innehöll *drygt* tolvhundra bildpärmar → Auf dem Dachboden des KURIREN standen *ungefähr* 1 200 Ordner
- (41) Därefter följde *drygt* 180 knivskarpa bilder från tankbilsolyckan på bron → Dann folgten *gut* hundertachtzig gestochen scharfe Fotos vom Tanklasterunfall auf der Brücke

Den engelska översättaren har en större variation i hur han översätter *drygt*, men i hälften av fallen väljer han något som betyder 'ungefär', vanligen *about* eller *around*. I 20 % av fallen väljer han i stället något som normalt betyder 'lite mindre än', som *nearly* eller *almost*.

- (42) han hade utpekats som mellanhand i en svart lägenhetsaffär *drygt* tio år tidigare → he was accused *nearly* ten years ago of being the middleman in an under-the-table property deal
- (43) Hon hade suttit fixerad vid dataskärmen i *drygt* elva timmar → She had been staring at her computer screen for *almost* eleven hours

Endast i 4 av 41 fall översätter han i enlighet med de svenska ordböckerna, och då till *more than* eller *a good*.

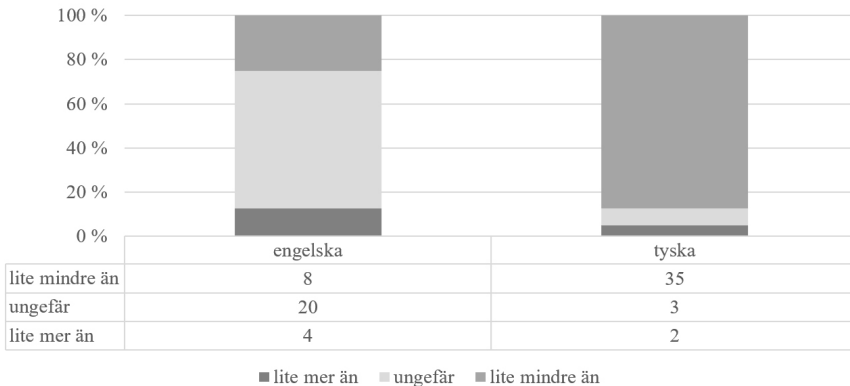
³ Det finns givetvis en risk att också vissa av de engelska och tyska ungefärlighetsuttrycken, som tyska *knapp* eller engelska *a good*, kan tolkas på olika sätt av olika talare. Vi kan därför inte med säkerhet veta t.ex. om den tyska översättaren menar 'lite mindre än' när hon skriver *knapp*, men vi har utgått från ordboks betydelsen i analysen ovan. Zaroukian (2013 s. 191 f.) menar också att engelskans *a good* inte nödvändigtvis betyder 'lite mer än', utan kan betyda att talaren anser att den angivna kvantiteten är stor eller imponerande. Även Shibuya (2006) tar upp att *a good 100 kilometres* kan betyda både 'minst 100 kilometer' och 'hela 100 kilometer'. Oxford English dictionary skriver dock att uttrycket används för att betona att »a quantity, number, etc., is at least as great as, and quite probably greater than, stated» (*good* adj. 11a).

Tabell 2. Hur *drygt* översatts till tyska och engelska i Stieg Larssons roman *Män som hatar kvinnor*.

Tyska			Engelska		
Översatt år 2006			Översatt år 2008		
Översättare: Wibke Kuhn, född 1972			Översättare: Reg Keeland, född 1943		
Översättning	Antal belägg	Procent	Översättning	Antal belägg	Procent
knapp	34	71 %	about	12	29 %
Ø	8	17 %	Ø	9	22 %
ungefähr	2	4 %	around	4	10 %
fast	2	4 %	more than	3	7 %
gut	2	4 %	nearly	3	7 %
Summa	48	100 %	almost	3	7 %
			some	2	5 %
			a good	1	2 %
			less than	1	2 %
			barely	1	2 %
			approximately	1	2 %
			maybe X or so	1	2 %
			Summa	41⁴	100 %

Slutligen är det så att översättarna i runt 20 % av fallen inte översätter *drygt* alls utan helt enkelt stryker det och översätter *under dessa drygt 24 timmar till während dieser vierundzwanzig Stunden* respektive *during these twenty-four hours* (i tabellen markerat med Ø). Om man stryker dessa nollinstansieringar av *drygt* och grupperar de övriga översättningarna efter om de betyder 'lite mer än', 'lite mindre än' eller 'ungefär', får man den relativa fördelning som visas i figur 7.

⁴ Att summan blir 48 för den tyska versionen och bara 41 i den engelska har att göra med två saker. Det första är att översättarna ibland gör en större förändring eller omskrivning av meningen, så att uttrycket med *drygt* försvinner helt, och dessa fall utelämnas från analysen. Det andra är att det verkar förekomma enstaka felaktiga länknings i korpuserna, som gör att den svenska meningen inte kopplas ihop med rätt översatt mening, utan med en helt annan mening. En del av dessa fellänknings verkar ha åtgärdats sedan vi gjorde parallellkorpuserundersökningen, så den som idag gör om samma sökning som vi gjorde kan hitta ytterligare några exempel som inte är med i vår tabell ovan.

Figur 7. Ordboksbetydelsen av de uttryck som *drygt* översatts till i Stieg Larssons roman *Män som hatar kvinnor*.

Om vi utgår från att översättarna är andraspråkstalare av svenska skulle en möjlig hypotes vara att dessa är ännu mer benägna än förstaspråkstalare att tolka *drygt* på annat sätt än ordboksbetydelsen. Ytterligare något som stödjer en sådan hypotes är Hagström (2009), som undersöker ordförståelse hos 24 utländska läkare som vistats i Sverige i i genomsnitt 4 år. Där testas bland annat orden *drygt* och *knappt* i kontexter som *pojken klagade över klåda han haft i ljumskarna i drygt en vecka* och *senast igår kunde hon knappt gå 50 meter*. Det visar sig att ungefär hälften av läkarna förklarar *drygt* som 'cirka', 'knappt', 'max' eller 'nästan'. *Knappt* å sin sida förklaras ibland som 'minst', 'precis' eller 'drygt'.

Resultaten från parallellkorpusundersökningen stödjer också den observation vi gjort utifrån litteraturen: att approximativa adverbial i ett kontrastivt perspektiv tenderar att avse en utsträckning som befinner sig strax under eller kring ett målvärde, inte över det. Om översättarna inte har så många självklara alternativ att välja på i målspråket, kanske det framstår som rimligt och lockande att avvika något från betydelsen i originaltexten och välja ett uttryck som känns mer idiomatiskt, även om det strikt sett kan uppfattas som en felöversättning.

5 Parallellfall i danskan och norskan

I detta avsnitt tar vi upp och diskuterar hur motsvarigheter till *drygt* i de fastlandsskandinaviska språken, nämligen danskans *godt og vel* och norskans *drøyt*, har råkat ut för en liknande betydelseförskjutning som svenska *drygt*.

5.1 Danska *godt og vel* och *godt*

En direkt motsvarighet till det svenska *drygt* finns i de danska uttrycken *godt og vel* och *godt*, som använts i förbindelser som *godt (og vel) et år*.⁵ Den traditionella betydelsen är 'lite mer än ett år', men Den danske ordbog tar numera också upp betydelsena 'lidt mindre end' och 'omtrent', men med kommentarerna *især yngre* och *denne brug regnes af nogle for ukorrekt*. Betydelsen 'lite mindre än' uppmärksammades i danskan redan år 1961, i en artikel i dagstidningen Århus Stiftstidende. Enligt artikeln var det i en gymnasieklass lite mer än hälften av eleverna som tolkade »han er godt og vel 14 aar» som 'han är nästan 14 år' (Dansk Sprognævn 2013), vilket tyder på att betydelsen måste varit etablerad i vissa ungdomsgrupper födda så tidigt som på 40-talet. Denna betydelse togs också upp i Politikens Store Nye Nudansk Ordbog redan år 1996, enligt Dansk Sprognævn (1999).

Dansk Sprognævn (1999) skriver att betydelsen 'lite mindre än' skulle kunna ha uppstått på grund av påverkan från uttrycket *så godt som*, som enligt dem har betydelsen 'nästan' eller 'lite under'. Det förklarar dock inte uppkomsten av betydelsen 'ungefär' eller att svenska *drygt* genomgått samma betydelseutveckling som *godt (og vel)*. Första belägg för betydelsen 'ungefär' i danska är något osäker. Den danske ordbog anger visserligen 1961 som årtal även här, men när vi skriver och frågar om detta svarar de att dateringen får tas med visst förbehåll – den har satts till samma som 'lidt mindre end'-betydelsen på grund av svårigheterna med att avgöra när det är denna respektive den ungefärliga betydelsen som avses. Dansk Sprognævn (1999) anser sig inte ha säkra belägg för att 'ungefär'-betydelsen finns. Medan de menar att äldre generellt tolkar *godt og vel* som 'lidt mer end' och yngre som 'lidt mindre end', skriver de att man »muligvis også [kan] bruge udtrykket *godt og vel* i betydningen 'cirka', 'omkring' eller lignende». Som stöd för detta anförs exempel som *her-*

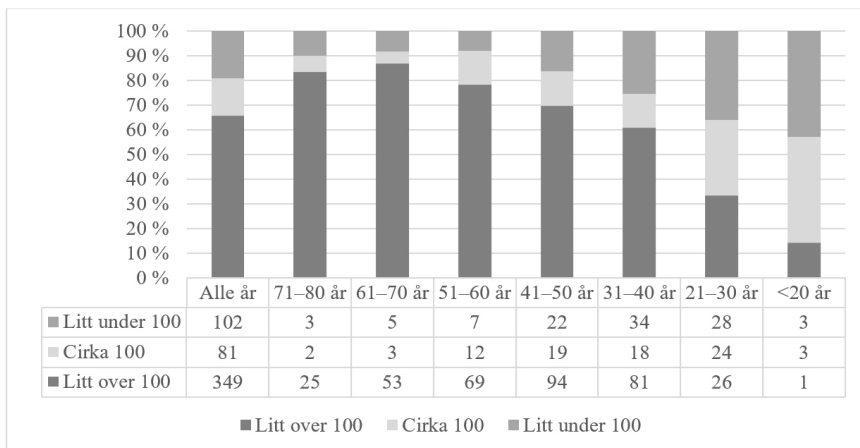
⁵ Danskan har också ordet *drøj*, men det kan inte användas i uttryck som *drøjt et år*, utan bara i betydelsena 1. 'som volder besvær eller ubehag' och 2. 'som rækker langt; som der er forslag i' (Den danske ordbog).

ved bliver risikoen for smitte med HIV godt og vel 100–200 gange større for bøszen end for den heteroseksuelle mand og kvinde (ur Berlingske Tidende 1997), men med kommentaren att man inte kan utesluta att skribenten här ändå menar antingen 'lite mer än' eller 'lite mindre än'.

En slutsats är att betydelseförändringsprocesserna för *drygt* och *godt* (og *vel*) är mycket lika och ungefär samtida, med den skillnaden att 'ungefär' är den dominerande omtolkningen i svenskan, medan det förefaller vara 'lite mindre än'-omtolkning som dominerar i danskan.

5.2 Norska *drøyt* och *vel*

I norskan kan *drøyt* användas som approximativt adverbial på precis samma sätt som i svenskan, alltså i uttryck som *drøyt 100*, och betydelsen i ordböckerna är angiven till 'noe mer enn, litt i overkant av' (Det norske akademis ordbok 2021). Vi kontaktade det norska Språkrådet med frågan om de hade lagt märke till samma betydelseförskjutning som i svenskan, och de bestämde sig för att själva göra en enklare enkätundersökning som liknade vår. Resultaten finns publicerade på norska Språkrådets webbplats, och vi återger dem också här nedan.

Figur 8. Hur norska informanter tolkar »drøyt 100» (källa: Språkrådet u.å.).

Som framgår av figur 8 är tendensen för norska *drøyt* densamma som för svenska *drygt*: yngre informanter är mer benägna att tolka det som 'lite mindre än' eller 'ungefär'. Bland de 78 informanterna i åldersgruppen 21–30 år var de tre möjliga tolkningarna ungefär lika vanliga. Men medan det i svenskan är så att 'ungefär'-tolkningen i alla åldersgrupper är runt tre gånger så vanlig som 'lite mindre än'-tolkningen, så är det norska mönstret mer likt det danska, dvs. att 'lite mindre än'-tolkningen är den vanligaste.

Norska Språkrådet undersökte även hur uttrycket *vel 100* tolkades, och också här var informanterna oeniga om betydelsen. Ett problem är dock att *vel* liksom svenska *väl* kan uttalas både tryckstarkt och trycksvagt (jfr *den är vä:l stor* med *den är väl sto:r*), och det är lite ovisst exakt hur de som svarat på den norska enkäten tolkat skriftbilden.

Vi kan med stöd i den norska undersökningen konstatera att den betydelseförändringsprocess som drabbat såväl svenska *drygt* som danska (*godt og vel*) också sker för norska *drøyt* (och antagligen också för *vel* i uttryck som *vel 100*). Det verkar med andra ord vara ett omtolkningsfenomen som skett i de skandinaviska språken ungefär samtidigt, även om proportionerna mellan de två nyare tolkningarna ('ungefär' respektive 'lite mindre än') skiljer sig något åt mellan de tre språken.

6 Hur kan förändringen förklaras?

I detta avsnitt tar vi upp några förklaringsmodeller och resultat från litteraturen om semantisk förändring och diskuterar hur vårt exempel *drygt* passar in i dessa beskrivningar. Först tar vi upp hur ambigüosa kontexter kan möjliggöra att en uppväxande generation tolkar uttryck på ett annat sätt än sina föräldrar, något som kan ske med alla språkliga uttryck oavsett ordklass eller funktion. Därefter fokuserar vi specifikt på semantisk utveckling och uppkomst av approximerande och graderande uttryck.

6.1 Betydelseförändring genom ambigüosa kontexter och diskontinuerlig inläring

Sjöström (2001) tar upp ett antal orsaker och förklaringsmodeller för betydelseförändring. Två sådana är *ambigüosa kontexter* och *diskontinuerlig inläring*.

ning. I en ambiguös kontext blir en ny alternativ tolkning möjlig. Sjöström (2001 s. 49) ger det klassiska exemplet *bedes*, som i medeltida engelska betydde 'böner', men sedan kom att betyda 'kula på radband' på grund av uttryck som *he is counting his bedes*, där både den ursprungliga och den nya tolkningen är möjliga. Inom vissa forskningstraditioner använder man termen *brokontexter* (eng. *bridging contexts*), särskilt inom grammatikaliseringsforskningen (t.ex. Heine 2002). Men i de flesta resonemang om brokontexter förefaller det vara så att en och samma talare skulle kunna göra båda de möjliga tolkningarna. I fallet *drygt 100 kronor* är detta mindre troligt; tolkningen 'lite mer än' utesluter ju tolkningen 'lite mindre än'. Vår enkät visade också att många var omedvetna om att det alls är möjligt att göra en annan tolkning än den de själva gör. Här skulle man i stället kunna tänka sig att det rör sig om det som Sjöström (2001 s. 53) kallar för *diskontinuerlig inläring* och som syftar på att en individ under språkinläringen tillägnar sig en annan betydelse än den som till exempel föräldrarna har. Idén går tillbaka på den danska lingvisten Otto Jespersen (1922), som ansåg att det var osannolikt att någon som hade lärt in betydelsen 'böner' för *bedes* skulle börja tolka det som 'pärla på radband'. Däremot menade han att detta var »helt naturligt för barnen som hörde och förstod frasen som en helhet, men omedvetet analyserade den på annat sätt än den föregående generationen» (citerat i Sjöström 2001 s. 53). Jespersen är i sin tur inspirerad av Sweet (1899), som skriver att om barn lärde sig språk perfekt så skulle vi inte ha någon semantisk förändring: »The changes in languages are simply slight mistakes, which in the course of generations completely alter the character of the language» (citerat i Stanford 2019 s. 466).

Via fritextsvaren till vår enkät kan vi se att det verkar stämma att en stor del av språkbrukarna antingen är eller länge har varit omedvetna om att de analyserar konstruktionen på ett annat sätt än andra språkbrukare. Detta är heller inte märkligt, eftersom det sällan finns kontextuella ledtrådar eller andra möjligheter att upptäcka att man tolkar ordet annorlunda än sin samtalspartner. Den som i ett recept håller i 9 deciliter socker i stället för 11 när receptet angav *drygt en liter socker* kommer antagligen fortfarande att få en fullt drickbar saft. Därigenom kan vi säga att *drygt* genom sin vaga, approximativa betydelse nästan alltid uppträder i ambigua kontexter, vilket möjliggör diskontinuerlig inläring mellan generationer, och därigenom en betydelseförändring. Ambigua kontexter är alltså en förklaring till varför *drygt* genomgår den förändring vi kan se i deltagarnas svar, och den kan också förklara motsvarande förändringar i danska och norska.

6.2 Approximerande och graderande uttrycks semantiska utveckling: skalaritetstapp, devalvering och metaforisk polysemi

Flera forskare har konstaterat eller åtminstone hävdade att det finns mönster i hur approximerande eller graderande uttryck förändras till sin betydelse. Ett sådant mönster som hävdas av Mihatsch (2010), är att skalära uttryck, dvs. de som bara ligger på ena sidan av referensvärdet, kan tappa sin skalaritet. Detta har skett med franska *vers* ('mot') och *près de* ('nära'), som numera också kan tolkas icke-skalärt, alltså som 'runt' eller 'ungefär' (jfr avsnitt 1 ovan). Men Mihatsch menar vidare att detta enbart sker med uttryck som anger att värdet understiger referensvärdet och att uttryck som anger att värdet överstiger det angivna, som franska *plus de* ('mer än'), alltså inte drabbas av skalaritetstapp.⁶ Vår undersökning visar att detta inte stämmer, åtminstone för svenskans del. *Drygt* har ju nämligen tappat sin skalaritet för de språkbrukare som tolkar det som 'ungefär' i stället för 'lite mer än'.

Men om en svagare variant av Mihatschs hypotes stämmer – att många uttryck kan tappa sin skalaritet – skulle det kunna användas för att förklara hur *drygt* kunnat gå från den skalära betydelsen 'lite mer än' till den icke-skalära betydelsen 'ungefär'. Förändringen från 'lite mer än' till 'ungefär' är också i linje med en annan generell utvecklingstendens som pekas ut i litteraturen, nämligen att många adverb genomgår en semantisk försvagning. Traugott (2009) tar upp att Stoffel (1901) redan för mer än hundra år sedan konstaterade att en grupp adverbial som han kallade *intensiver*, som *merely* och *quite*, typiskt går från att betyda 'fullständigt' eller 'helt', till att betyda 'i hög grad', och ibland går de också vidare till att betyda 'i låg eller måttlig grad'. Ett svenskt exempel på detta är *ganska*, som har gått från att betyda 'helt och hållet' till att utveckla den enda idag levande betydelsen 'tämligen', 'i viss grad' (Svenska Akademiens ordbok 1893–). Enligt Svenska Akademiens ordbok är den försvagade betydelsen utvecklade ur uttryck som *ganska mycket* eller *ganska litet*, och kan jämföras med liknande betydelseutvecklingar hos till exem-

⁶ Mihatsch (2010) menar också att skalaritetstapp inte sker för uttryck med en s.k. *negativ argumentativ riktning*. Med detta menas uttryck som argumenterar för att värdet är lägre än väntat eller önskvärt, t.ex. *knappt i vi har knappt 500 kronor kvar den här månaden*. En positiv argumentativ riktning får man om man byter ur *knappt* mot *nästan*. Den argumentativa riktningen gör också att det blir märkligt att säga saker som **Pierre är knappt 50 år, han är gammal* eller **Pierre är nästan 50 år, han är ung*. Vi kan dock notera att det går bra att säga *Pierre är bara drygt 50 år, han är ju fortfarande ung*, men meningen fungerar sämre om man stryker *bara*.

pel *alldeles*. Den försvagade betydelsen hos *ganska* är belagd sedan 1700-talet, men den kan vara ännu äldre. Ytterligare ett exempel är *rätt*, som diskuteras av Malmgren (2005), och ett annat närliggande är *säkert* i uttryck som *hon kommer säkert*, som numera anger en ganska låg grad av säkerhet.

Fenomenet uppmärksammades tidigt av Ljunggren (1936) som anför människors tendens att överdriva och därigenom devalvera ords betydelseomfång och värde. Förändringen, menar Ljunggren, sker med anledning av att ord som *säkert* används hyperboliskt i situationer där ingen säkerhet egentligen finns, vilket leder till att ordet så småningom får två parallella betydelser ('absolut säkerhet' respektive 'viss sannolikhet'), där bara betoning och mottagarens förförståelse avslöjar vilkendera som är aktuell. Samma hyperboliska tendenser beskrivs av Dahl (2001) som en inflationseffekt, när han liksom Ljunggren uppmärksammar att uttryck som signalerar ett starkt värde tenderar att börja användas om ett svagare värde. Detta stämmer visserligen in på förändringen av *drygt* så till vida att *drygt 100 kronor* har gått från att enbart kunna betyda en riklig eller väl tilltagen mängd i förhållande till referensvärdet, till att ange en mer diffust ungefärlig mängd eller en lite mindre mängd. Men det är tveksamt om *drygt* har haft ett så starkt värde att det har varit funktionellt i en överdrift som så småningom har kunnat urholkas; vill man betona myckenheten i något säger man hellre att det kostade *minst 100 kronor*, eftersom *drygt* snarare betonar litenheten i överskridandet av referensvärdet. Något som också är typiskt för uttryck som devalveras i värde genom överdrift, som *säkert*, *rätt* och *ganska*, är att de brukar ersättas av nya, som *absolut*, *definitivt*, *utan tvekan* och *helt klart*. Vi ser alltså ofta en ganska rik flora och en kontinuerlig tillväxt av förstärkande ord som kan ta de försvagades plats i inflationscykeln. Men som vi tidigare konstaterat är det ganska ont om ord som betyder 'lite mer än' – den enda simplexsynonym som vi känner till är den ovanligare *styyvt* (*styyvt 100 kronor*), som de flesta unga idag antagligen aldrig hört.⁷ Att *drygt* i sin klassiska betydelse saknar moderna simplexsynonymer skiljer det från 'lite mindre än'-uttrycken, där vi har åtminstone *knappt*, *nästän* och *nära*, och de ännu vanligare 'ungefär'-uttrycken, där vi har *cirka*, *runt*, *kring* och *omkring*.

⁷ En annan kandidat är *väl* som i Svensk ordbok 2021 definieras som 'i en grad eller mängd som överstiger den grad el. mängd som framgår av sammanhanget', men vi menar att *väl* knappast används i betydelsen 'lite mer än' i en numerisk angivelse som *det kostar väl 100 kronor*. Exempelen som anges av Svensk ordbok är: *gott och väl tusen åskådare; hon är väl så lång som sin äldre bror; testet visar att billiga barnkängor kan vara väl så bra som dyrare kängor*. Här är det inte *väl* som används som numerisk approximerare, utan *gott och väl*. De övriga avser inte *väl* som simplexord utan uttrycket *väl så*, och de användningarna är heller inte numeriska approximationer utan beskriver graden i en egenskap, t.ex. längd.

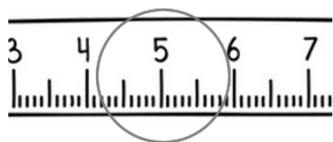
Lyfter man blicken från svenskan vidare till andra språk förstärks intrycket av att det är förhållandevis tunnsått med 'lite mer än'-ord. Vi har i våra genomgångar av tidigare forskning om uttryck för numerisk approximering slagits av att litteraturen kraftigt domineras av exempel på och diskussioner om uttryck som betyder 'lite mindre än' och 'ungefär', dvs. uttryck som ligger runt eller strax under referensvärdet, medan uttryck som betyder 'lite mer än' nämns förhållandevis sällan. Om det är så att 'lite mindre än'- och 'ungefär'-uttryck är fler och/eller används mer frekvent än 'lite mer än'-uttryck i mänskligt språk generellt, skulle detta i sig kunna förklara omtolkningen av de skandinaviska uttrycken *drygt*, *godt og vel* och *drøyt*. Den större mängden 'lite mindre än'- och 'ungefär'-uttryck skulle i så fall kunna ses som ett symptom på att dessa betydelser är mer grundläggande och kognitivt tillgängliga, och då förefaller det rationellt att gissa på någon av dessa betydelser när man som språkbrukare för första gången hör ett uttryck med formen [APPROXIMERARE] + 100 kronor.

Ett vanligt sätt att förklara betydelseutveckling hos polysema ord – och *drygt* är ju som redan konstaterats polysemt – är att studera hur betydelserna är relaterade till varandra genom konceptuella sammankopplingar, till exempel metaforisk överföring mellan fysiska och mer abstrakta betydelsesdomäner. Den mest omfattande utvecklingen av dessa idéer finner man inom teoribildningen *kognitiv lingvistik* (t.ex. Lakoff 1987, Langacker 2008), som utgår från att språklig betydelse och betydelseutveckling är intimt förbundna med vår kunskap om världen och egentligen bara en återspeglning av generella kognitiva principer och de mentala konceptuella föreställningar som vi utvecklar genom perception och varande. Men också forskare som inte skriver in sig i den kognitiva lingvistikens teoriparadigm beskriver semantiska förändringar i termer av metaforisk utvidgning eller överföring mellan domäner. Ett exempel är Plank (2004), som visar att lokalitetsangivande prepositioner, t.ex. engelska *over* eller *around*, ofta börjar användas för numerisk approximering. Plank talar om detta som en metaforisk utvidgning från den spatiala domänen till den numeriska, och visar genom ett stort antal exempel från flera olika språk att det är en mycket vanlig typ av metafor. Det är lätt att komma på svenska exempel: *omkring* ('cirka'), *nära* ('nästan'), *bortåt* ('nästan') och *runt* ('cirka') (jfr också Malmgren 2005 som skriver att kvantitetsbetydelsen för de tre sistnämnda uppkom under 1800-talet).

Vad gäller *runt* har det likheter med *drygt* så tillvida att det har kunnat ha både betydelserna 'ungefär' och 'lite mer än'. I nutida språkbruk är det troligen bara 'ungefär'-betydelsen som är fullt levande. Den tas upp av Svenska Akademiens ordlista, med exemplet *runt 20 procent*. Men *rund* kan ju också ha

betydelser som 'riklig', 'stor' eller 'frikostig', och Svenska Akademiens ordbok tar upp att betydelsen ibland även kan vara 'drygt', i utdöda uttryck som *i runt mål*, som ges betydelsen 'rågat mått'.

Här verkar det rimligt att anta att dessa två olika betydelser uppstått inte genom försvagning eller omtolkning av 'riklig'-betydelsen, utan genom två olika underliggande bilder eller konceptuella föreställningar. I figur 9 tänker man sig ett värde på en skala, och värden runt detta värde kan ligga både över och under, vilket ger tolkningen 'ungefär'. *Runt* liknar alltså här en lokalitetsangivande preposition, men pekar ut en position på en skala i stället för i det fysiska rummet. Figur 10 utgår i stället från den adjektiviska betydelsen hos *rund*, för att ange att ett föremåls fysiska form är 'helt eller delvis cirkelformad'. Där visas ett runt mått, som alltså är rågat, dvs. har en rund form upptill.

Figur 9. Runt fem.

Figur 10. Runt mått.

Olika underliggande konceptuella föreställningar om kvaliteten, flexibiliteten eller den rumsliga utsträckningen hos adjektivet *dryg* kan också förklara de olika tolkningarna av *drygt 100 kronor*. En vanlig och välkänd betydelse hos *dryg* är 'något som räcker länge', som alltså beskriver att kvaliteten är sådan att man kan använda en mindre mängd än väntat och ändå få samma effekt. Om man i vanliga fall skulle använt en deciliter tvättmedel, kan man med ett drygt tvättmedel använda lite mindre men ändå nå samma effekt. I så fall är det rimligt att en adjektivisk användning som i *en dryg deciliter* är kanske

0,8 deciliter, eftersom denna mängd av ett drygt tvättmedel motsvarar ungefär en deciliter av ett vanligt odrygt tvättmedel. Ur fritextkommentarerna framgår också att en av informanterna som gör 'lite mindre än'-tolkningen kopplar ordet till partikelverbet *dryga ut*:

- (44) [Drygt 100 kronor] är nästan hundra spänn, men man är inte säker på öret. Man har drygat ut hundralappen, så man kanske har nån krona kvar till. ja, tuggummi eller nåt fänigt. (informant 2696, svarar *mindre än*)

En mängd som kan eller måste drygas ut för att räcka till är lite knapp, dvs. lite mindre än referensvärdet. Med detta synsätt kan en dryg deciliter vara 0,8 eller 0,9 deciliter – perspektivet är helt enkelt det motsatta jämfört med ordboks betydelsen.

Om något som är *drygt* är lite elastiskt och låter sig tänjas ut, kan det också förklara 'ungefär'-tolkningen. Precis som att *runt* kan ange att det faktiska värdet kan ligga på vilken sida som helst runt referensvärdet, så kan språkbrukare ha en konceptuell föreställning om att ett *drygt* värde har lite marginaler och kan tänjas både uppåt och neråt.

En sista aspekt som vi knappt berört hittills men som kan diskuteras är varför samtliga av våra nästan 2 700 informanter är ense om att *drygt 100 kronor* inte kan betyda *exakt 100 kronor*. Trots att vi hävdade att kontexten är ambiguös verkar inte alla tolkningar vara möjliga, utan *drygt* tolkas alltid som något som anger en vaghet i en eller två riktningar – och inte som något som anger hög exakthet. En anledning tror vi är att deltagarna kan vara bekanta med användningar av *drygt* där det finns kontextuella ledtrådar om att *drygt* ska tolkas approximativt. I exemplen nedan förefaller det osannolikt för läsaren att skribenten skulle ha tillgång till eller vara noggrann med det exakta värdet:

- (45) En elvataggad vitsvanshjort på **drygt** 100 kilo hade hoppat upp ur diket och sprungit rakt på bilens högra framhorn (Åbo underrättelser 2012)
- (46) Han lämnade efter sig **drygt** 40 000 naturdiabilder, som vi nu har låtit Naturhistoriska museet i Helsingfors ta hand om (Åbo underrättelser 2012)

Ytterligare en anledning kan vara att *drygt* liksom andra approximerare i regel förekommer ihop med runda och vanliga tal (*drygt ett år* och *drygt 100 per-*

soner, men mer sällan *drygt 137 personer*).⁸ Dessutom förekommer det ofta i kollokationen *lite drygt*.

7 Sammanfattning

Vi har i denna artikel visat att det bara är runt 80 % av språkbrukarna som anser att *drygt* i uttryck som *drygt 100 kronor* betyder 'lite mer än', medan 15 % svarar att det betyder 'ungefär' och 4 % att det betyder 'lite mindre än'. Ju yngre informanterna är, desto mindre benägna är de att tolka eller använda ordet i den traditionella ordboksbetydelsen. Därmed finns det fog för att säga att vi har att göra med en pågående betydelseförändring hos ordet *drygt*. Vi kan också se att förändringen är längst kommen i Skåne, där mer än hälften av de födda efter 1980 anser att *drygt* betyder 'ungefär' eller 'lite mindre än', medan Finland är den region där de nya betydelseerna fått minst genomslag. Där väljer 88 % av informanterna ordboksbetydelsen.

Vi har vidare identifierat ett antal förklaringar eller semantiska tendenser som den betydelseförändring vi ser kan passas in i. En första förutsättning är att *drygt* i regel uppträder i ambigüosa kontexter, där alla tre tolkningarna är möjliga och där språkbrukaren sällan får några kontextuella ledtrådar till hur uttrycket ska tolkas eller någon tydlig återkoppling som gör det möjligt att inse att man gjort en annorlunda tolkning. Ett andra mönster som *drygt* vid första anblick kan tyckas passa in i, är att det är vanligt att graderande uttryck genomgår en försvagning, t.ex. engelskans *merely* och svenskans *rätt* och *ganska* (Traugott 2009, Malmgren 2005); det har ju förskjutits från det starkare 'lite mer än' till de svagare 'ungefär' eller 'lite mindre'. Men detta skulle i så fall inbegripa att *drygt* används hyperboliskt, för att betona och överdriva storheten i något, vilket vi menar att det inte gör i uttryck som *drygt 100 kronor*. Hyperboliska uttryck slits ofta fort, vilket brukar leda till en tämligen stor omsättning och nytillskott av ord med samma betydelse. Men detta ser vi inte med *drygt*: den enda simplexsynonym vi känner till är det mycket ovanliga *styyvt*. Faktum är att vi tycker oss uppfatta att 'lite mer än'-uttryck är mindre frekventa än 'ungefär'- och 'lite mindre än'-uttryck, och det skulle i så fall kunna vara en förklaring till att språkbrukare som möter en fras som *drygt*

⁸ Här kan dock nämnas att Stevens & Solt (2018) i en analys av engelska *some* + [NUMERISKT VÄRDE] dragit slutsatsen att det inte alltid har en approximativ betydelse, med stöd i autentiska exempel av typen *Of some 206 students who responded to the survey, 52 % were female*.

100 kronor för första gången gissar att det betyder 'ungefär' eller 'lite mindre än', för att dessa betydelser i så fall är mer tillgängliga och troliga.

Ytterligare en möjlig förklaring är att talarna har olika rumsliga konceptuella scheman för *drygt*. På samma sätt som att *rund* i *runda mått* kan betyda både 'ungefärlig' och 'väl tilltagen' beroende på om man tänker sig en cirkel runt ett värde på en skala eller ett mått som har rund form för att det är rågat, menar vi att *drygt* också kan visualiseras på olika sätt. Ett *drygt* tvättmedel räcker länge, så då kan en mängd som är lite i underkant tänjas ut till det angivna måttet om materialet i fråga är *drygt*. Om *drygt* ses som lite tånjbart kan det också förklara hur det kan ligga både över och under referensvärdet.

Avslutningsvis vill vi lyfta fram en metodologisk aspekt som vår artikel förhoppningsvis gjort tydlig, nämligen hur enkätstudier av det slag som vi redovisat kan utgöra ett värdefullt komplement till andra metoder för att studera semantisk förändring, som korpusstudier och introspektion. I vårt fall var metoden närmast nödvändig för att kunna visa att en hel del språkbrukare tolkar *drygt* på annat sätt än det som anges i ordböckerna, eftersom det sällan eller aldrig går att se vilken av de studerade betydelserna en talare lägger i ordet bara genom att studera den språkliga kontexten. Med vår metod har vi kunnat gruppera semantiska intuitioner efter ålder och därmed i skenbar tid visa en tydlig förändring. Vi får också ett gott underlag för att hävda att förändringen sker över hela det svenska språkområdet, men har kommit längst i södra Sverige.

Litteratur

- Adler, Silvia & Asnes, Maria, 2008: Approximation par arrondissement: le cas de quelques quantifieurs prépositionnels. I: Jaques Durand, Benoit Habert & Bernard Laks (red.): Congrès Mondial de Linguistique Française, Paris, France, 2008. S. 1–13.
- Berdicevskis, Aleksandrs, 2019: Grym och häftig ordförändring. Språkbanksbloggen <https://spraakbanken.gu.se/blogg/index.php/2019/10/04/grym-och-haftig-ordforandring/>.
- Borin, Lars, Forsberg, Markus & Roxendal, Johan, 2012: Korp – the Corpus Infrastructure of Språkbanken. I: Proceedings of LREC 2012. Istanbul: ELRA. S. 474–478.
- Dahl, Östen, 2001: Inflationary effects in language and elsewhere. I: Joan L. Bybee & Paul J. Hopper (red.): Frequency and the Emergence of Linguistic Structure. Amsterdam: John Benjamins. S. 471–480.
- Dansk Sprognævn, 1999: Godt og vel et år. I: Nyt fra Sprognævnet 1999(2). S. 12–13.

- Dansk Sprognævn, 2013: »Uppslagsord: godt.» Nye ord i dansk – fra 1955 til i dag. Tillgänglig på <https://dsn.dk/soegning/?soegeord=godt>.
- Den danske ordbog, u.å.: Tillgänglig på <https://ordnet.dk/ddo/ordbog>.
- Det norske akademis ordbok, 2021: Oslo: Det Norske Akademi for Språk og Litteratur.
- Fernon, Scott, O’Rawe, Jason, Antonenko, Andrei, Siegrist, Jack, Mickley, James, Luhmann, Christian C., Sentz, Kari & Finkel, Adam M., 2015: Natural Language of Uncertainty: Numeric hedge words. I: *International Journal of Approximate Reasoning* 57. S. 19–39.
- Hagström, Björn, 2009: Utländska läkares ordförståelse. Kandidatuppsats, svenska som andraspråk. Institutionen för svenska språket. Göteborgs universitet.
- Heine, Bernd, 2002: On the Role of Context in Grammaticalization. I: Ilse Wischer & Gabriele Diewald (red.): *New Reflections on Grammaticalization*. Amsterdam: John Benjamins. S. 83–101.
- Horn, Laurence R., 2017: Almost et al.: Scalar Adverbs Revisited. I: Chungmin Lee, Ferenc Kiefer & Manfred Krifka (red.): *Contrastiveness in Information Structure, Alternatives and Scalar Implicatures*. Cham: Springer. S. 283–304.
- Jespersen, Otto, 1922: *Language. Its Nature, Development and Origin*. London: Allen & Unwin.
- Labov, William, 2002: *Driving Forces in Linguistic Change*. 2002 International Conference on Korean Linguistics. Tillgänglig på http://www.danielezrajohnson.com/labov_dflc.pdf.
- Lakoff, George, 1987: *Women, fire, and dangerous things*. Chicago: University of Chicago press.
- Langacker, Ronald W., 2008: *Cognitive Grammar. A Basic Introduction*. New York: Oxford University Press.
- Lexin, u.å.: Tillgänglig på <https://lexin.se/?languages=swe&word=lexin>. Läst 8 mars 2023.
- Ljunggren, Karl Gustav, 1936: Till de försäkrande adverbens betydelseförändring i svenskan. I: *Nysvenska studier* 16. S. 88–122.
- Magué, Jean-Philippe, 2006: Semantic Changes in Apparent Time. I: *Annual Meeting of the Berkeley Linguistics Society*. Vol. 32. No. 1. S. 227–235.
- Malmgren, Sven-Göran, 2005: Betydelseförändring i svenskan: två empiriska undersökningar. I: Lars-Olof Delsing (red.): *Studier i svensk språkhistoria* 8. Lund: Institutionen för svenska språket. S. 29–44.
- Matos Amaral, Patricia, 2007: *The Meaning of Approximate Adverbs: Evidence from European Portuguese*. Columbus: Ohio State University.
- Mihatsch, Wiltrud, 2010: Les approximatifs quantitatifs entre scalarité et nonscalarité. I: *Langue Française* 165. S. 125–154.
- Oxford English dictionary, u.å.: Oxford University Press.
- Paradis, Carita, 1997: *Degree Modifiers of Adjectives in Spoken British English*. Lund: Lund University Press.
- Plank, Frans, 2004: Inevitable reanalysis. From local adpositions to approximative adnumerals, in German and wherever. I: *Studies in Language* 28:1. S. 165–201.

- Robinson, Justyna A., 2012: A sociolinguistic approach to semantic change. I: Kathryn Allan & Justyna A. Robinson (red.), *Current methods in historical semantics*. Berlin: De Gruyter Mouton. S. 199–231.
- SAG = Teleman, Ulf, Hellberg, Staffan & Andersson, Erik, 1999: *Svenska Akademiens grammatik*. Stockholm: Norstedts Ordbok.
- Shibuya, Yoshikatu, 2006: *Conceptual Evolution: the Quality-quantity Continuum in GOOD*. I: Masa-aki Yamanashi (red.): *Studies in Cognitive Linguistics*. Tokyo: Hituzi Shobo Publishing. S. 179–207.
- Sjöström, Sören, 2001: *Semantisk förändring*. Lund: Studentlitteratur.
- Språkrådet, u.å.: »Drøyt/vel og knapt/snaut.» Tillgänglig på <https://www.sprakradet.no/svardatabase/sporsmal-og-svar/droytvel-og-knaptsnaut/>. Läst 9 augusti 2022.
- Stanford, James N, 2019: *Language acquisition and language change*. I: Claire Bowern & Bethwyn Evans, *The Routledge Handbook of Historical Linguistics*. New York: Routledge. S. 466–483.
- Stevens, Jon & Solt, Stephanie, 2018: The Semantics and Pragmatics of “some 27 arrests”. I: *University of Pennsylvania Working Papers in Linguistics* 24(1). S. 179–188.
- Stoffel, Cornelis, 1901: *Intensives and Downtoners: A Study in English Linguistics Adverbs*. Heidelberg: Carl Winter.
- Svensk ordbok utgiven av Svenska Akademien, 2021: Stockholm: Norstedts. Tillgänglig på www.svenska.se.
- Svenska Akademiens ordbok, 1893–: Lund: Svenska Akademien. Tillgänglig på www.svenska.se.
- Svenska Akademiens ordlista, 2015: Stockholm: Norstedts. Tillgänglig på www.svenska.se.
- Tahmasebi, Nina, Borin, Lars, Jatowt, Adam, Xu, Yang & Hengchen, Simon (red.), 2021: *Computational Approaches to Semantic Change*. Berlin: Language Science Press.
- Traugott, Elizabeth, 2009: *The Semantic Development of Scalar Focus Modifiers*. I: Ans Van Kemenade & Bettelou Los (red.): *The Handbook of the History of English*. Oxford: John Wiley & Sons. S. 335–359.
- Traugott, Elizabeth, 2012: *Pragmatics and language change*. I: Keith Allan & Kasia M. Jaszczolt (red): *The Cambridge handbook of pragmatics*. Cambridge: Cambridge University Press. S. 549–566.
- Traugott, Elizabeth, 2017: *Semantic change*. I: *Oxford research encyclopedia of linguistics*. Tillgänglig på <https://doi.org/10.1093/acrefore/9780199384655.013.323>. Läst 8 mars 2023.
- Trudgill, Peter, 2002: *Sociolinguistic Variation and Change*. Edinburgh: Edinburgh University Press.
- Zaroukian, Erin, 2013: *Quantification and (Un)certainty*. Johns Hopkins University, Baltimore: ProQuest LLC.

© 2024 Författaren/författarna

Denna artikel publiceras med öppen tillgång under villkoren i
Creative Commons Erkännande-licensen ([CC BY 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/))